

Píše Matěj Klíma

(E*forum, 09. 01. 2019)

Na přelomu srpna a září 2018 se ve vysočanské Galerii 9 uskutečnila výstava věnovaná kultovnímu, ale i opomíjenému spisovateli a filosofovi Ladislavu Klímovi. Za výstavou a z ní vzešlou publikací **Filosofo L. Klímy nalézání aneb Vysočany, hotel Krása** stojí Jan a Jana Majcherovi z nakladatelství Cherm, kteří tím navazují na podobný počín z roku 2010 *Filosofo L. Klímy nalézání v Záběhlicích, p. Zbraslav*.

Jen pár metrů od Galerie 9 se nachází budova pojišťovny, ve které od počátku dvacátého století sídlil hotel nevalné úrovně s poetickým názvem Krása. Zde v letech 1915–1927 žil Ladislav Klíma. Jeho pobyt připomíná busta od sochaře Michala Blažka, umístěná na nároží budovy.

Výstava svědčila o vášnivém zájmu a badatelské preciznosti, s jakou manželé Majcherovi přistupují k odkazu autora, který považoval sám sebe za Boha a vnější svět jen za iluzi a hříčku své vlastní vůle. V úvodním slově ke katalogu Jan Majcher píše, že cílem výstavy je osobnost „Mistra“, jak Klímu nazývá, „přiblížit nejen zasvěcencům, ale i širší veřejnosti.“ Mělo se jednat o „poetizující výstavu“, dokumentující nejen filosofův život, ale také atmosféru hotelu Krása a tehdejších Vysočan.

Katalog je rozdělen do tří částí. První se věnuje Klímovu životu a dílu. Vedle fotografií v ní lze nalézt také faksimile rukopisů včetně transkripce. Výběrově je pokryta široká žánrová oblast textů. Zahrnuty jsou deníkové záznamy, dopisy, ale i některé méně známé beletristické texty jako *Řeč oblohy* či *Božský: Boží život*. Značný prostor zaujímá korespondence s Marií Kösslovou. Obzvláště cenné jsou její fotografie, které umožňují udělat si o jedné z Klímových „sestřiček“ vizuální představu. V první části čtenář najde ještě obálky prvních dvou vydání *Světa jako vědomí a nic* a dalších knih se stručnou informací o jejich vzniku.

Druhá část knihy je věnována mytickému hotelu. Několik dobových fotografií, ale především velké množství informací a naskenovaných dokumentů mapují jeho historii. Zahrnuty jsou mimo jiné dva úryvky z korespondence, v nichž se Klíma o hotelu zmínil, dále svědectví jeho přátel o nuzném stavu jeho špeluňky či text Bohumila Hrabala o tom, jak chtěl s přáteli na počest vysočanského myslitele odcizit písmena z reklamního nápisu „Krása“. Atmosféru hotelu dokreslují dobové inzeráty a oznámení – např. fotokopie soudničky z roku 1923 o dvou milencích, kteří si pronajali v hotelu Krása pokoj, aby v něm společně ukončili život.

O historii samotných Vysočan a zejména o jejich atmosféře v prvních desetiletích

dvacátého století pojednává část třetí. Najdeme v ní mimo jiné dobové pohlednice, fotografie tzv. Vysočanského zámečku nebo informace o zavedení tramvajové trati a můžeme si v ní přečíst také o významných osobnostech a podnicích spjatých s tehdejšími Vysočany: o Emilu Kolbenovi, továrně Františka Odkolka či o automobilce Praga. Příloha ke katalogu nabízí ještě novinové výstřižky nekrologů, fotografie ze zbraslavské výstavy a z instalace a odhalení Klímovy pamětní desky v Záběhlicích v listopadu 2010.

Srovnáme-li recenzovanou publikaci se starším katalogem *Filosofova L. Klímy nalézání v Záběhlicích*, p. Zbraslav, musíme konstatovat, že se práce manželů Majcherových posunula o úroveň výš. Záběhlický katalog čítá jen 31 stran a je koncepčně poněkud nevyvážený. Kromě fotografií a sporých informací o Klímovi a Zbraslavi obsahuje jen několik dalších materiálů, které se však k jeho zbraslavskému období nijak nevztahují (např. text Emila Hakla). Zatímco zbraslavský katalog je spíše jen klímologickou raritou, publikace z vysočanské výstavy je plnohodnotným příspěvkem k sekundární literatuře o filosofovi a jeho životě.

K celkově povedenému a v kontextu klímovských publikací ojedinělému podniku mám několik drobných výhrad. Nabízí se otázka, zda se autorům skutečně podařilo naplnit záměr přiblížit Klímu jak badatelům, tak širšímu publiku. Publikace nabízí odborníkům příliš málo a laikům příliš mnoho. Vysočanská výstava „zasvěcence“ naláká, ale neuspokojí. Je např. škoda, že vedle četných Klímových dopisů Marii Kösslové není více zahrnuta také korespondence přijatá, která je jen namátkově zpřístupněna v edičních poznámkách Eriky Abrams v *Sebraných spisech* a jež by umožnila nahlédnout Ladislava Klímu z perspektivy, jež není budována jeho sebestylizujícími texty.

Celkově působí výběr dokumentů poněkud arbitrárně. To se týká jak Klímových textů, tak např. nekrologů. Rovněž není jasné, proč je např. v případě básnické prózy *Řeč oblohy* zveřejněna faksimile z časopisu *Zlatá Praha*, a nikoli dvě rukopisné verze, přístupné v Památníku národního písemnictví, z jejichž komparace vyvodil Mateusz Chmurski (v *Literárním archivu*, sv. 44, 2012) pozoruhodné závěry o Klímově tvůrčím procesu. Naopak zbytečně obsírně může na někoho působit řada dokumentů informujících mimo jiné o tom, kdo a kdy byl vlastníkem hotelu Krása, kdy se narodili hoteliéři, jak to bylo s kupní smlouvou a pozemkovými parcelami.

„Širší veřejnost“ by jistě ocenila, kdyby u textů přejatých ze *Sebraných spisů* byly uvedeny některé vysvětlující poznámky, bez kterých zůstává sdělení na určitých místech těžko čitelné. V uveřejněných dopisech a pohlednicích Marii Kösslové Klíma mnohdy reaguje na konkrétní dopis či setkání nebo hovoří o nějaké zásilce. Pozadí a smysl těchto dopisů vysvětluje v edičních poznámkách k *Sebraným spisům* Erika Abrams, zde však zůstávají vytrženy z kontextu. Chce-li publikace oslovit širší publikum, nebylo by také na škodu u prepisů z Klímových deníků uveřejnit i překlad německy psaných pasáží.

Celkově vzato však jde o ojedinělý pokus poznat autora skrze místo a místo prostřednictvím autora. Katalog manželů Majcherových vsazuje Klímovo životní úsilí do kontextu někdejších Vysočan a originálním způsobem sugeruje jejich atmosféru. Klímovým životem se sice nezabývá komplexně (a to ani v rámci jeho vysočanského pobytu), ale zato seriózně a na základě důkladného studia i těžko dostupných materiálů. Nedopouští se tradičního nešvaru klímovské sekundární literatury, která v textech o filosofově životě přejímá jen jeho mystifikační a sebemytizující výroky z *Vlastního životopisu* či z *Mé filosofické konfese*. Svazek *Filosofa L. Klímy nalézání aneb Vysočany, hotel Krása* je tak povedeným holdem autorovi, který se prohlašoval nejen za Boha či za „metafysického Netvora“, ale se sebeironií jemu vlastní i za pouhého „pecivála z Vysočan“.

Jan Majcher / Jana Majcherová (eds.): *Filosofa L. Klímy nalézání aneb Vysočany, hotel Krása. Katalog k výstavě ve vysočanské Galerii 9*. Praha: Cherm, 2018, 117 s.

www.ipsl.cz